قۇبىر تورى تۇس ـ تۇسقا تارتىلىپ، حالىق تۇرمىسىن العا جەتەكتەدى

ـــ شینجیاڭنىڭ "10 تور" قۇرىلىسى جوننەدەگى جەلىلەس حابار (9)

□ انار بۇلت \ شینجیاڭ گازەتىنىڭ ٭تىلشىسى ژاڭ یایۇن

شۇمەكتى اقىرىن بۇراپ اشىلاڭىز، تاپ ـ تازا ٭مولدىر سۇ سىڭعىرلاپ اعىپ، كىيىم ـ كەشەك، كوكونىس جۇسالاڭىز تازا دا قولایلى بولدى؛ جانار گازدىڭ تىعىنىن اشىلاڭىز، تازا ەنەرگیا لەزدە جەتىپ، شاي قاینىتىپ، اس پىسىرۇدان قام جەمەیتىن بولدىق؛ دارەت شەلەگىنىڭ كنوپكاسىن باسىپ قالساڭىز، سۇ تەز قارقىنمەن ۇیىرىلە اعىپ لاس زاتتاردى ىعىستىرىپ، قولایلى، تازا، جایلى بولدى... ٭بىز داعدىلانىپ كەتكەن مىنە وسىنداي وسى زامانعى ورىكەنیەتتى تۇرمىس ٭تاسىلى قالانىڭ استىندا كومىلىپ جاتقان الپ قۇبىر تورىنىڭ ٭ۇنسىز قورعاۆىنان ایرىلا المایدى.

2024 ـ جىلى شینجیاڭ وسزامانداناعان نەگىزدىك قۇرىلعىلار جۇیەسىن جەدەل قۇرادى، اۆتونومیالى رایوننىڭ ۇكىمەت قىزمەتىنەن بایاندامامىسىندا "10 تۇردى" بەلسەنە قالىپتاستىرۇ العا قویىلدى، مۇنىڭ شىنىندە، شوعىرلى ٭ارى قولایلى بولعان جەر استى قۇبىر تورى دا بار.

تاس جول تورى، تەمىر جول تورى سیاقتى كوزگە وڭاي شالدىعاتىن باسقا "تورلارمەن" سالىستىرعاندا، جەر استى قۇبىر تورى جەر استىنا تەرەڭ كومىلەتىن ەرەكشەلىگى سەبەبىنەن ادامدارىدىڭ نازارىنا وڭاي ىلىنە بەرمەیدى. دەسە دە، ٭ىس جۇزىندە، قالانىڭ "قان تامىرى" جانە "جۇیكە تامىرى" اتالعان جەر استى قۇبىر تورى بۇقارانىڭ باقتى مەن قالانىڭ دامۇىنا بىلىنبەي تىرەك بولىپ وتىر.

٭تۇزىم كەمەلدەنىپ، جاعداي انىقتالدى

2023 ـ جىلعى ورتالىقتىڭ ەكونومیكالىق قىزمەت ماجلىسىندە، باس شۇجي شي جینپیڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قالا جەر استى قۇبىر تورىن قۇرۇ ـــ قالانىڭ "ماندىك" ىنجەنەریاسى، "٭بىزدىڭ جۇڭگونىڭ داستۇرىنىدە ٭بارى بەت ـ بەدەلدى ویلایدى، ٭ىس جۇزىندە، بەت ـ بەدەل دە، شىكى ٭مان دە كەرەك، ونان دا ماڭزدىسى، شىكى مانگە باسا ٭مان بەرۇ كەرەك".

قالا جەر استى قۇبىر تورلارىنان قایسىلارى بار؟ شینجیاڭنىڭ جەر استى قۇبىر تورىنىڭ ۇزىندىعى قانشا؟

"٭بىزدىڭ تۇرمىس، ٭ۇندىرىس قاجەتمىزدى قاناعاتتاندىراتىن، جەر استىنا كومىلگەن سۇ جەتكىزۇ، لاس سۇ، تۇلەمە سۇ، تابیعي گاز، جىلۇ كۇشى، ەلەكتر قۋاتى، حابارلاسۇ سیاقتى قالا قۇرىلعىلارىنداعى الەۋمەتتىك قۇبىر جەلىلەرىنىڭ ٭بارى قالا جەر استى قۇبىر تورىنا جاتادى"، ـ دەدى اۆتونومیالى رایوندىق تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا ـ اۆدل قۇرىلىسى مەڭگەرمەسى قالا قۇرىلىسى باسقارماسىنىڭ باستىعى حى فىك تانىستىرىپ.

قالا جەر استى قۇبىر تورى سان مىڭداعان وتباسىنا تۇتاسىپ، قالانىڭ ساپاسىمەن جانە بۇقارانىڭ باقىت سەزىمىمەن تىعىز بایلانىستى. الیدا، قالا قۇرىلعىلارىنداعى قۇبىر تورى قالانىڭ استىندا بولىپ، جان ـ جاققا تارتىلعاندىقتان، تۇرلىشە ٭ۇگىردىڭ داموى مەن ٭ىس جۇزىندىك جاعدایىندا ٭برشاما ۇلكەن پارىق ساقتالۋدا. قۇبىر تورىن ٭ونمەدى قورعاۆ مەن باسقارۇدى قالاي جۇزەگە اسىرۇدا، "جاعدایدى انىقتاۆ" ماڭداي الدى مىندەتكە اینالدى.

2021 ـ جىلى شینجیاڭ ەڭ الدىمەن ٭ۇرىمجى قالاسى، قارامایلى قالاسى، تۇرپان قالاسى، قۇمىل قالاسى، كۇیتۇن قالاسى، اقسۇ قالاسى سیاقتى 6 قالادا الدىمەن انتقارىپ، الدىمەن سىناق ەتىپ، قالانىڭ جەر استى نەگىزدىك قۇرىلعىلارىن جاپىپاي تەكسەرۇ، جاعدایىن انىقتاۆ قىزمەتىن باستاپ انتقارىپ، ٭تۇینەندى تۇردە تەز قارقىندى جول، كۇرە جول، قوسمشا جول، تارماق جول، وتكەل جانە باسقا دا الەۋمەتتىك وڭىرلەردى قامتىعان قالا جولدارىنا، كوشەلەرگە مەڭزەس، قالا ـ قالاشقىنى سۇمەن قامداۋ، سۇ ىعىستىرۇ، جانار گاز، جىلۇ كۇشى، ەلەكتر قۋاتى، حابارلاسۇ، حالىقتىق اۋە قورعانىسى ىنجەنەریاسى سیاقتى جەر استى قالا نەگىزدىك قۇرىلعىلارىنا جاپىپاي تەكسەرۇ جۇرگىزدى.

2022 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەیىن، شینجیاڭدا قالا ـ قالاشقىنىداعى جانار گاز قۇبىرىنىڭ جالپى ۇزىندىعى 23 مىڭ كىلومەترگە، سۇ جەتكىزۇ قۇبىرى 20 مىڭ كىلومەترگە، سۇ ىعىستىرۇ قۇبىرى 15 مىڭ كىلومەترگە، جىلۇمەن قامداۋ قۇبىرى 20 مىڭ كىلومەترگە جەتتى.

جۇیەلى باسقارىپ، ٭تۇزىمدى الدىمەن اتقاردى. 2022 ـ جىلى شینجیاڭنىڭ تۇڭعىش قالانىڭ جەر استى ۇنیۆەرسال قۇبىر ٭دالزى جوننەدەگى جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجەسى ـــ «٭ۇرىمجى قالاسىنىڭ جەر استى ۇنیۆەرسال قۇبىر ٭دالزىن باسقارۇ ەرەجەسى» شعارىلىپ، جەر استى ۇنیۆەرسال قۇبىر ٭دالزى قۇرىلىسى زاڭمەن باسقارۇ ارناسىنا ەنگىزىلدى.

سونىمەن بىرگە باسقارۇ ٭تۇزىمى ۇزدىكسىز ارناعا ٭تۇسىرىلدى. دلگەرىندى ـ كەیىندى اۆتونومیالى رایوننىڭ قالانىڭ جەر استى قالا نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسىن كۇشەیتۇ، اۆتونومیالى رایوننىڭ قالانىڭ جانار گاز قۇبىرى سیاقتىلارداعى جونەرگەنىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ جوننەدەگى اتقارۇ جوباسى سیاقتى ٭بىر قىدىرۇ سایاساتتىق جەتەكشى حۇجاتتارىن شعاردى، «اۆتونومیالى رایوننىڭ قالانى ۇنیۆەرسال باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ تۇعىر قۇرىلىسى جەتەكشى ەرەجەسى»، «اۆتونومیالى رایوننىڭ زەردەلى قالا ىستەرى جەتەكشى ەرەجەسى (سىناق رەتىندە اتقارىلادى)» سیاقتى ولشەمدەردى جارىالاپ اتقارىپ، قۇرىلعىلاردى باسقارۇدى ەگجەي ـ تەگجەیلىلەندىرۇ، جۇیەلىلەندىرۇ دەڭگەیىن جوعارىلاتتى.

ۇزدىكسىز ۇزارعان جەر استى قۇبىر تورى شینجیاڭداعى ٭ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىس ساپاسىنىڭ ۇزدىكسىز جوعارىلاۋىنا كۆا بولدى. سونىمەن بىرگە ٭تىپتى دە كەمەلدى، قولایلى بولعان جەر استى قۇبىر تورىن قۇرۇ نىساناسى جاسالدى.

جاڭالاپ، وزگەرتىپ، جۇرت جۇرەگىن جىلىتتى

ەڭ جاڭا جارىالانعان 2024 ـ جىلعى شینجیاڭنىڭ حالىق شارۋاشىلىعى مەن قوعامدىق داموۆ جوسپارىنا جانە نەگىزگى كورسەتكىشتەرىنە نەگىزدەلگەندە، بىىل شینجیاڭ ٭تۇرلى قۇبىردان 1700 كىلومەترەدەن استامىن جاڭالاۋعا، وزگەرتۇگە كۇش سالادى ەكەن.

كوكتەم لەبى ەسكەن 4 ـ ایدا ٭پىشان اۋدانىنىڭ كونەرىپ كەتكەن جانار گاز قۇبىر جەلىلەرىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ نسان ورنىندا جۇمىسشىلار جۇمىستى قاربالاس ٭ارى ٭تارتىپتى ىستەپ، ماشینا جابدىقتارى قازۇ، قۇبىر تاسىمالداۋ سیاقتى جۇمىستاردى سایكەسپ ىستەۋدە.

"بولەككە، كولەمگە ٭بولىپ ىستەۋ قۇرىلىس ٭تاسىلىن قولدانىپ، ٭بىر بولىگىن سالىپ بولساق سول بولەكتى پایدالانۋعا بەرىپ، نساندى ەرتەرەك ایاقتاتۋعا، بۇقارانى ەرتەرەك یگىلىككە كەنەلتۇگە كۇش سالدىق". شینجیاڭ قالا جانار گاز قۇرىلىسى اشۇ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ نسان دیرەكتورى رىن تاۆ بىلاي دەدى: بىىل ٭پىشان اۋدانى دالادعى جانار گاز قۇبىر تورىنان 11.58 كىلومەترىن وزگەرتۇدى جوسپارلاۋدا، مۇنان تىس، 11 مىڭ 823 وتباسىنىڭ ۇىىندەگى 5.911 كىلومەتر جانار گاز كاۆچۇك جۇمساق تۇتىكشەسىن وزگەرتەدى.

كونە، ەسكى قۇبىر تورىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ ٭بىر جاعىنان، داموۆعا سایادى، ەندى ٭بىر جاعىنان، حالىق تۇرمىسىنا سایادى. جۇىق جىلداردان بەرى شینجیاڭ نازاردى قالا نەگىزدىك قۇرىلعىسىندعى ولقىلىقتارعا شوعىرلاندىرىپ، ماتەریال ساپاسى ناشار، پایدالانعان جىل شەگى ٭برشاما ۇزاق، پایدالانۋ ورتاسىندا جاۆىپسىزدىك كومەسكى كىناراتتار ساقتالعان جانە قاتىستى ولشەم بەلگىلەمەسىنە ۇىلەسپەیتىن كونەرگەن قۇبىر مەن قۇرىلعىلاردى بار كۇشپەن جاڭالاپ، وزگەرتىپ، قالانىڭ ساپاسىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، قونىستانۋ ورتاسىن جاقسارتىپ، بۇقارانىڭ باقىت سەزىمىن كۇشەیتتى.

اقسۇ ایماعى جاڭالاۋ، وزگەرتۇ جوباسىن جاساپ، مىندەت پەن ۋاقىت مەرزىمىن ایقىندايپ، كونەرگەن قالا قۇبىرىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ نسان قامباسىن ورناتىپ، نسانعا ٭وتىنىش بەرۇ تەبىنىن ارتتىرىپ، قوسمشا جاردەم اقى كومەگىنە بەلسەنە قول جەتكىزدى.

"2023 ـ جىلى جانار گاز قۇبىرىنان جالپى 76.8 كىلومەتر، سۇ جەتكىزۇ قۇبىر تورىنان 72.43 كىلومەتر، سۇ ىعىستىرۇ قۇبىر تورىنان 56.7 كىلومەتر وزگەرتىلدى"، ـ دەدى اقسۇ ایماقتىق تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى مەكەمەسى پارتیا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەكەمە باستىعى لي شیاۆمۇ تانىستىرىپ.

قالا جەر استى قۇبىر تورىنىڭ ٭بىر سۇیەم جاڭالانۋىنىڭ ٭ۇزى بۇقارانىڭ باقىت سەزىمى مەن قالا ساپاسىنىڭ جوعارىلاۋى بولماق. 2022 ـ جىلى، 2023 ـ جىلى 2 جىل ۋاقىتتا تۇتاس شینجیاڭدا قالانىڭ جانار گاز، سۇ جەتكىزۇ، سۇ ىعىستىرۇ، جىلۇمەن قامداۋ سیاقتى قۇبىرلارىنان 2000 كىلومەترەدەن استامى جاڭالانىپ، 3 میلیارد یۋاننان ارتىق قارجى قوسىلدى.

"سۇ جەتكىزۇ قۇبىر تورى بۇرىنعى شارلى شوین قۇبىردان بولات سىم تور قاڭقالى سۇلیاۆ قوسپا قۇبىرعا جاڭالاندى، قۇبىردىڭ دیامەترى بۇرىنعى 63 میلیمەترەدەن 160 میلیمەترگە كەڭەیتىلدى"، ـ دەدى تۇرپان قالالىق تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى مەكەمەسى قالا قۇرىلىسى ٭بولىمىنىڭ باستىعى ژاڭ حۋان تانىستىرىپ، ـ سۇ ىعىستىرۇ قۇبىر تورىنىڭ دا "دارەجەسى ٭وسىرىلىپ جاڭالاندى"، سەمەنت قۇبىردان قۇبىر دیامەترى 300 میلیمەتر كەلەتىن HDPE (اسا تىعىز پولیەتیلەن) بۇجىر بەدەرلى قۇبىرعا وزگەرتىلدى؛ جانار گاز قۇبىرى بولاتتان جاسالعان قۇبىردان PE (پولیەتیلەن) قۇبىرىنا اۆىستىرىلدى؛ جىلۇمەن قامداۋ قۇبىر تورى قۇبىر دیامەترى 160 میلیمەترەدەن 200 میلیمەترگە وزگەرتىلدى.

بۇرىنداری قۇبىر كونە، سۇ قىسىمى جەتكىلىكسىز بولىپ، قالىپتى تۇرمىستارى ۇنەمى نقپالعا ۇشرایتىن جاعدایمەن سالىستىرعان تۇرپان قالاسى گاۆچاڭ رایوننىڭ تۇرعىنى ایگۇل ابىلەمەت: "سۇ جەتكىزۇ قۇبىرىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتقان سوڭ، سۇمەن قامداۋ بۇرىنعىدان ورىنقتى بولىپ، سۇ ساپاسى دا جاقسارىپ، ىستەگەن تاماعىمىز دا ٭دامدى بولدى"، ـ دەدى شاتتانا.

قالا جەر استى قۇبىر تورىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ ـــ ماڭزدى حالىق تۇرمىسى ىنجەنەریاسى. "حالىق تۇرمىسى" ىنجەنەریاسىنىڭ "حالقتىڭ كوڭىلىنەن" شعۇىنا مۇمكىندىك جاساۋ ٭ۇشىن، قۇرىلىس جۇرگىزۇ بارىسىندا جول قازۇ، بوگەت زاتتاردى جىلجىتۇ، قۇبىردى تام قابىرعالارىنا جاپسىرۇ، تىرەۋ قویۇ سیاقتى بۇقارانىڭ تۇرمىسىنا كەدەرگى بولاتىن ىستەردى بارىنشا ازایتۇ ایرىقشا ماڭزدى.

تۇرپان قالالىق تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى مەكەمەسى نسان كەڭىسىنىڭ جاۆاپتىسى چىن لۇڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى تاراۆلارى وزگەرتۇ قۇرىلىسىن جۇرگىزۇدەن بۇرىن جان ـ جاقتى اقىلداسىپ، سایكەسپ، جاڭا قۇبىر جەلىلەرىن جاتقىزۇدان جانە پایدالانۋعا بەرۇدەن بۇرىن، بۇرىنعى كونە، ەسكى قۇرىلعىنىڭ قالىپتى ىسكە قوسىلۋىنا كەپىلدىك ەتتى؛ گازەت، تەلەۋیزور سیاقتى اقپارات مەدیالارى ارقىلى وزگەرتۇ قىزمەتى ۇگىت تەبىنىن كۇشەیتىپ، تۇرعىندارداڭ حابتاردار بولۇ مولشەرىن جوعارىلاتىپ، تۇرعىندارداڭ سایكەسۇىنە جانە قولداۋىنا یە بولىپ، قالىپتى قۇرىلىس جۇرگىزۇ مەن ٭ۇندىرىس، تۇرمىستىڭ ەكەۋىنە دە نقپال جاسامادى.

"زەردەلىلەندىرۇ" ارقىلى قورعاپ، حاۆىپسىزدىككە كەپىلدىك ەتتى

"٭بىز سۇمەن قامداۋ جۇیەسىنە 20 نەشە ٭تۇرلى، جیىنى 3592 زەردەلى زات جابدىقتارىن ورناتتىق، بۇل بەینە سۇمەن قامداۋدىڭ ٭ارقایسى بۇىندارىنا تورابتا اسقىن ۇیدەوكامەرا ورناتقانمەن ۇقساس"، ـ دەدى قارامایلى قالالىق سۇ ىستەرى شەكتى جاۆاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ ٭ۇندىرىس، اینالىم ٭بولىمىنىڭ مەڭگەرۇشىسى لي ژیكۆ تانىستىرىپ.

2020 ـ جىلى 10 ـ ایدا قارامایلى قالالىق سۇ ىستەرى شەكتى جاۆاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ سۇ ىستەرىن ۇنیۆەرسال باسقارۇ تۇعىرى رەسمي جەلىگە قوسىلىپ، سۇدان پایدالانۋ جۇیەسىنە "كورەگەن كوز"، "ساققۇلاق" ورناتۇمەن قاتار، سۇدان پایدالانۋ جۇیەسىن "ۇلكەن زەردەلى میمەن" جابدىقتاپ، تۇتاس قالادعى 9000نان ارتىق سۇ قۇدىعىن سیفرلاندىرا یكەمدى باسقاردى.

قالا جەر استى قۇبىر تورى قالانىڭ "جان تامىرى"، ٭اربىر قۇبىردا اعىپ جاتقانى قالا اینالىمىنىڭ ەڭ نەگىزدىك، ەڭ ماڭىزدى قامتاماسىزدىعى، ولاردى قۇرۇ مەن كۇتىمدەۋ، قورعاۆ قالا اینالىمىنىڭ ىركىلىسىزدىگى مەن حاۆىپسىزدىگىنە سایادى، سیفرلى، زەردەلى قۇبىر تورىن قۇرۇدى، ٭سوزىسز، انتقارۇ كەرەك.

2021 ـ جىلى شینجیاڭ ینتەرنەت +، بۇلت ەسەپتەۋ، جاساندى زەردە سیاقتى ماڭداي الدى تەحنیكا ارقىلى قالا باسقارۇ، قالا قۇرىلىسى سیاقتى كاسىپ سالاسى جۇیەسىن توعىستىرىپ ٭بىر تۇلعالاندىرعان قالا اینالىمىن باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ تۇعىر قۇرىلىسىن تۇلعالادى.

"قالا اینالىمىن باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ قىزمەتىن ٭بىر تۇتاس جوسپارلاپ سایكەستىرۇدى، قولباسشىلىق ەتىپ ورنالاستىرۇدى، قاداعالاپ باعالاۋدى، تەكسەرىپ ساقتاندىرۇدى، تالداۋ جاساپ تۇجىرىمداۋدى جانە ۇنیۆەرسال باعا بەرۇدى العاشقى قادامدا جۇزەگە اسىردىق". حى فىك بىلاي دەپ تانىستىردى: قازىرگە دەیىن تۇعىر ەندىك جاعىنان ەكولوگیالىق ورتا مەڭگەرمەسىنىڭ كاسىپتىك تۇعىرىمەن ۇلاسىپ، تۇتاسىپ، تۇتاس رایوندىق ىنىڭ 111 لاس سۇدى ٭بىر جاقتى ەتۇ زاۆودىنىڭ ناقتى ۋاقىتتاعى باقىلاۋ ساندى مالىمەتىن كورۇگە، تالداۋ جاساۋعا جانە الدىن الا ساقتاندىرۇعا بولاتىن بولدى؛ بویلىق جاعىنان مەملەكەت، اۆتونومیالى رایون، ایماق دارەجەلى قالا سىندى ٭ۇش دارەجەلى تۇعىرمەن ۇلاستى، تۇتاستى.

«اۆتونومیالى رایوننىڭ قالا جانار گاز قۇبىرى سیاقتىلاردىڭ كونەرگەندەرىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ انتقارۇ جوباسىندا (2023 ـ جىلعا دەیىن)» 2025 ـ جىلدىڭ ایاعىنان بۇرىن قالانىڭ جانار گاز، سۇ جەتكىزۇ، سۇ ىعىستىرۇ، جىلۇمەن قامداۋ قۇبىرىنىڭ كونەرگەندەرىن جاڭالاۋ، وزگەرتۇ مىندەتىن نەگىزىنەن ورىنداپ بولۇ العا قویىلدى.

كەزەكتە شینجیاڭنىڭ قالا جەر استى قۇبىر تورى جۇیەسى قۇرىلىسىنىڭ دەڭگەیىن ونان ارى جوعارىلاتۇ قاجەت بولىپ وتىر، ٭بىر تۇتاس جوسپارلاۋ، قۇرۇ، باسقارۇ مەحانیزمى ٭الى دە كەمەلدى ەمەس، سۇ جەتكىزۇ، سۇ ىعىستىرۇ، گازبەن قامداۋ جانە قالا جولدارى سیاقتى قالا ىستەرى قۇرىلعىسىنىڭ جۇیەلىلەنۋى، علمىلانۋى كەمشىل، ٭تۇرلى جەر استى قۇبىر تورى قۇرىلىسىنىڭ ٭ۇنەمدى ۇشتاستىرىلماعان، ٭بىر تۇتاس انتقارىلماعان. جەر استى قۇبىر تورىن زەردەلىلەندىرۇ، ینفورماتسیالاندىرۇ قۇرىلىسى ٭الى دە العاشقى قادامدا بولىپ، قۇبىر تورى اینالىمىن باقىلاۋ، الدىن الا ساقتاندىرۇ، الدىن الا مالىمدەۋ، شۇعىل جاعدایدى ٭بىر جاقتى ەتۇ سیاقتى باقىلاۋ ـ باسقارۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ قاجەت.

مىنە بۇل ولقىلىق ٭ارى قىزمەتتى اناعۇرلىم ویداعدای ىستەۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشى. جوعارىدا ایتىلعان ولقىلىقتاردى تولقتاۆ ٭ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىس ساپاسىن اناعۇرلىم جوعارىلاتۇدان دەرەك بەرىپ قانا قویماي، ەكونومیكانىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىنا دا ٭تىپتى دە پارمەندى تىرەك ازىرلەیدى.

اۆتونومیالى رایوندىق تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى مەڭگەرمەسى پارتیا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى ٭مۇتالىپ ٭الي مىنالاردى ٭بىلدىردى: تۇرعىن ٭ۇي جانە قالا، اۆدل قۇرىلىسى مەڭگەرمەسى قالانىڭ جەر استى كەڭىستىگىنىڭ ٭ىس جۇزىندىك جاعدایى جانە قالانىڭ بولاشاقتىق دامۇ قاجەتىنە قاراي، جوسپار ارقىلى جەتەكشىلىك ەتۇگە تاباندى بولىپ، دالمە ـ ٭دال شارا انتقارىپ، حاۆىپسىزدىك كومەسكى حاۆىپ ـ قاتەرىن جاپىپاي شەشەدى، حاۆىپ ـ قاتەردەن ساقتانادى، جویادى؛ زاتتار ىنتەرنەتى زەردەلى سەزۇ جابدىقتارىن سایكەستى قۇرۇدى ىلگەرىلەتىپ، اینالىم ساندى مالىمەتىن جاپىپاي سەزۇدى، اۆتوماتتى جىناۋدى، باقىلاۋ ـ ولشەۋدى، تالداۋ جاساۋدى، سیفرلاندىرۇدى، مالىمدەۋدى بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرىپ، سیفرلاندىرۇ ٭تاسىلى ارقىلى قالا حاۆىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۇ قابىلەتىن شنایى جوعارىلاتىپ، حالقتىڭ ٭ومرى مەن مال ـ مۇلكىنىڭ حاۆىپسىزدىگىن قورعاپ، قالانىڭ اناعۇرلىم اقاۋسىز، اناعۇرلىم حاۆىپسىز، قونىستانۋعا اناعۇرلىم جایلى بولۇنا مۇمكىندىك جاسایدى.

(باسى 1 ـ بەتتە) كەنەلۇىن اناعۇرلىم ىلگەرىلەتىپ، ناقتى سەلبەستىكتىڭ جاڭا جەتىستىكتەرى ارقىلى باتىس بولىكتەگى وڭىرلەردىڭ جاپىپاي قورعاۆ، جاپىپاي اشىق ۇستاۆ، جوعارى ساپالى داموۆ جاڭا جاعدایىن قالىپتاستىرۇدىن ىلگەرىلەتۇگە بەلسەندى ۇلەس قوستى. چۇڭچیڭ قالالىق پارتكومنىڭ شۇجیى یۇان جیاجۇن، اۆتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ شۇجیى، بیگتۇان پارتكومنىڭ ٭بىرىنشى شۇجیى، ٭بىرىنشى جىگۇي ما شیگۇي، اۆتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجیى، اۆتونومیالى رایوننىڭ ٭تۇراعاسى ەركىن تۇنیاز، اۆتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجیى، بیگتۇاننىڭ جىگۇیى لي یفي، اۆتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجیى، ٭ۇرىمجى قالالىق پارتكومنىڭ شۇجیى حى جۇڭیۇۋ، اۆتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجیى جاڭ جۇ قیىملعا قاتىناستى.

شینجیاڭداعى كەزىندە ۋاكىلدەر ۇیىرمەسى قۇمىل مەن ۇرىمجىگە كەلىپ شكەرىلەي تەكسەرۇ جۇرگىزدى.

قۇمىل قالاسى تازا ەنەرگیا كورنەكتى باسمدىعىنا سۇیەنىپ، مەملەكەتتىڭ "شعىستىڭ ساندى مالىمەتتەرىن باتىسقا كوشىرىپ ەسەپتەۋ" ستراتەگیالىق ورنالاستىرۇىمەن بەلسەنە توعىستى. ۋاكىلدەر ۇیىرمەسى اراتۇرىك اۋدانىنا كەلىپ، شینجیاڭ (اراتۇرىك) بۇلتتىق جىبەك جولى ەسەپتەۋ قۋاتى توعىسۇ ورتالىعىنىڭ قۇرىلىس، اینالىم جاعدایىن ۇىتىندە تەكسەرىپ، چۇڭچیڭ مەن شینجیاڭنىڭ بایلىق جاعىنان ٭بىرىن ـ ٭بىرى تولقتاۋىن تەرەڭدەتىپ، ەسەپتەۋ قۋاتى ەكونومیكاسىن سەلبەستىرۇ دامىتۇدى بىرگە اقىلداستى. چۇڭچیڭ ـــ "شینجیاڭنىڭ ەلەكترىن سىرتقا جەتكىزۇ" 3 ـ ارناسىنىڭ نسانالى جەرى، قۇمىل ـ چۇڭچیڭ ± 800 كیلوۋولتتىق ەرەكشە جوعارى كەرنەۋلى تۇراقتى توك ىنجەنەریاسى 2023 ـ جىلى 8 ـ ایدا جۇمىس باستاپ، قۇرىلىسى جەدەل ىلگەرىلەتىلۋدە. ۋاكىلدەر ۇیىرمەسى نسانىنىڭ باستالۋ ٭تۇینى ـــ باركول قازاق اۆتونومیالى اۋدانىنا كەلىپ، قۇمىل سولتۇستىگى كەرنەۋ اۆىستىرۇ پۇنكتى ىنجەنەریاسىنىڭ ایاق السىنا جانە سایكەستى ەلەكتر كوزى قۇرىلىسى قىزمەتىنە جۇمىس باسىندا تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى ٭ارى شینجیاڭ جۇڭنىڭ، شینجیاڭ حۋادیان كومىر ەلەكتر نسانىنىڭ ىلگەرىلەتىلۋ جاعدایىن تەكسەردى. ۋاكىلدەر ۇیىرمەسى تاعى باركول 1 ـ ورتا مەكتەبىنە بارىپ مەكتەپ قۇرىلىسى مەن وقۋ ـ وقىتۋ قىزمەتىن تەكسەردى، ەكى جەر جاڭا داۋىردەگى چۇڭچیڭ ـــ شینجیاڭ وقۋ ـ اعارتۇدى سایكەسە دامىتۇ چۇڭچیڭ • باركول وقۋ ـ اعارتۇدى بىرگە قۇرۇ قیىملىن وردىستەتتى، یۇان جیاجۇن، ما شیگۇي چۇڭچیڭ قالالىق نانكاي ورتا مەكتەبى سیفرلى، زەردەلى وقۋ ـ اعارتۇ وداقتاس مەكتەبىنىڭ ماڭدایشالعىن اشۇعا بىرگە كۆا بولدى، چۇڭچیڭ قالاسى باركولگە مىندەتتى وقۋ ـ اعارتۇ ىستەرىن دامىتۇ قارجىسىن ۇسىندى.

٭ۇرىمجى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعىندا ۋاكىلدەر ۇیىرمەسى شینجیاڭ ەركىن ساۆدا سناق رایونى قۇرىلىسىنىڭ داموى، جۇڭگو ـــ ەۋروپا كەزەكشى پویەز شوعىرلاندىرۇ ورتالىعىنىڭ جۇمىس جۇرگىزۇى سیاقتى جاعدایلاردى تەكسەردى، ەكى جەر شینجیاڭ مەن چۇڭچیڭ قول ۇستاسا بىرگە قۇرعان باتىس بولىك قۇرلىق ـ تەڭىز جاڭا ارناسى بىرلەسكەن تاسمال كەزەكشى پویەزىن جونەلتۇ قیىملىن وتكىزدى. یۇان جیاجۇن، ما شیگۇي پویەزدى بىرگە اتتاندىردى. بۇل كەزەكشى پویەز شینجیاڭنان شعىپ، تۇتاس كەزەكشى پویەز بوینشا چۇڭچیڭنەن ٭وتىپ شعىس وڭتۇستىك ازیا ەلدەرىنە بارادى، باتىس بولىك قۇرلىق ـ تەڭىز جاڭا ارناسى ارقىلى جۇڭگو ـــ ەۋروپا (ورتا ازیا) كەزەكشى پویەزىمەن بىرلەسە نقپالداسا دامىپ، ورتا ازیادان، شینجیاڭنان چۇڭچیڭدى باسىپ "وڭتۇستىككە قاراي تەڭىزگە شعاتىن" جاڭا جولدى ونان ارى اشتى.

6 ـ ایدىڭ 4 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن چۇڭچیڭ قالاسى • شینجیاڭ ۇیعۇر اۆتونومیالى رایونى جانە شینجیاڭ ٭ۇندىرىس ـ قۇرىلىس بیگتۇاننىڭ ەكونومیكالىق، قوعامدىق داموۆ سەلبەستىگى، اۆىس ـ كۇیىس اڭگىمە ٭ماجلىسى ۇرىمجىدە اشلدى. یۇان جیاجۇن چۇڭچیڭ قالالىق پارتكوم، قالالىق ۇكىمەت جانە بۇكىل قالا حالقى اتىنان شینجیاڭ ۇیعۇر اۆتونومیالى رایوننىڭ جانە شینجیاڭ ٭ۇندىرىس ـ قۇرىلىس بیگتۇاننىڭ چۇڭچیڭنىڭ ەكونومیكالىق، قوعامدىق داموۆن زور كۇشپەن قولداعاندىعىنا العىس ایتتى. ول بىلاي دەدى: پارتیا 20 ـ قۇرىلتایىنان بەرى شینجیاڭ باس شۇجي شي جینپیڭنىڭ ماڭىزدى ٭سوزىنىڭ رۇحىن، جاڭا داۆىردەگى پارتیانىڭ شینجیاڭدى باسقارۇ جالپى جوباسىن باتىل دایەكتىلەندىرىپ، مەملەكەتتىڭ كەلەلى ستراتەگیالارىن جاپىپاي تیاناقتاندىرىپ، جاڭا داموۆ ۇستانىمىن ىشكەرىلەي امالیاتتا ایگىلەپ، جوعارى ساپالى داموۆدى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن باتىل بەرىك ورناتىپ، پارتیانىڭ باسشىلىعىنا جاپىپاي تاباندى بولىپ پارتیا قۇرىلىسىن كۇشەیتىپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۇدىڭ شینجیاڭ امالیاتىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتتى، شینجیاڭنىڭ بایاندى تىنىشتىعى مەن ەكونومیكالىق، قوعامدىق داموۆندا شىت جاڭا بەینە جارىققا شعىپ، كەلەلى ناتیجەلەرگە قول جەتكىزىلدى، جارىققا شعارعان جاقسى تاجرىیبەلەرى، جاقسى ادىستەرى چۇڭچیڭنىڭ ۇیرەنۇىنە، ۇلگى الۋىنا تاتیدى. بىىل 4 ـ ایدا باس شۇجي شي جینپیڭ چۇڭچیڭگە كەلىپ كوزدەن كەشىرىپ، چۇڭچیڭگە جاڭا داۆىردە باتىس بولىكتى قاۆىرت اشۇدىڭ ماڭىزدى ستراتەگیالىق تىرەگىن، ىشكى قۇرلىقتىق ەسىك اشۇدىڭ ۇنیۆەرسال تورابىن قۇلشىنا تولعالاۋ سىندى "ەكى ۇلكەن ورىن تۇراقتاندىرۇىن" بەلگىلەپ، 4 ٭تۇرلى مىندەتتى ورنالاستىرىپ، العا قویىپ، جاڭا داۆىردە باتىس بولىكتى قاۆىرت اشۇدى ىلگەرىلەتۇدە جاڭا جاعدایى قالىپتاستىرۇدىڭ "التعا تاباندى بولۇ" ماڭىزدى تالابىن ایقىندادى. قازىر چۇڭچیڭ باس شۇجي شي جینپیڭنىڭ ماڭىزدى ٭سوزىنى